

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1927.

Första kammaren.

Nr 25.

Fredagen den 29 april.

Kammaren sammanträdde kl. 3.30 e. m.

Anmälades och godkändes bevillningsutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 144, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 18 § 1 mom. i förordningen den 15 december 1914 (nr 436) angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket m. m.; och

nr 145, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa ändringar i den vid förordningen den 9 juni 1911 (nr 80) med tulltaxa för inkommande varor fogade tulltaxa, i vad angår delar till automobiler.

Herr statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet **Almkvist**, som meddelat, att han ämnade vid detta sammanträde besvara herr Schedins interpellation angående skolöverstyrelsens cirkulär rörande tider för fortsättningsskolpliktens fullgörande, erhöll ordet och anförde: Herr talman! Med tillstånd av denna kammare har herr Carl G. Schedin till mig framställt följande spörsmål:

Ang. skolöverstyrelsens cirkulär rörande tider för fortsättningsskolpliktens fullgörande.

1. Har herr statsrådet tagit kännedom om skolöverstyrelsens cirkulär den 18 juni 1926 (till statens folkskolinspektörer angående tolkning av vissa bestämmelser i gällande fortsättningsskolstadga), innan detsamma utfärdades? eller har detsamma sedermera bringats till herr statsrådets kännedom genom skolöverstyrelsen direkt eller indirekt?

2. Om så icke är fallet, anser herr statsrådet skolöverstyrelsen vara behörig att på *egen hand*, utan förfrågan ens hos departementschefen, och än mera hos Kungl. Maj:t, utfärda tolkningscirkulär i allmänhet beträffande Kungl. Maj:ts stadgar och tolkningscirkulär i synnerhet, som i sak ändra Kungl. Maj:ts stadgar?

3. Anser herr statsrådet sagda cirkulär rätt återgiva vad stadgan innehåller och Kungl. Maj:t avsett?

4. Om så icke är fallet, är då herr statsrådet betänkt på att låta vidtaga åtgärder till undanröjande av de faror för den lokala självbestämmingsrätten hos skoldistriktet, som sagda cirkulär framkallat?

5. Och slutligen, anser herr statsrådet den utväg till erhållande av rätt för skoldistriktet att anordna fortsättningsskolans årskurser med början t. ex. i maj, vilken skolöverstyrelsen möjligen vill medgiva efter ansökan i varje fall, i stället för genom bestämmelse i reglementet, vara lämplig? eller vill herr statsrådet tillmötesgå kravet på självbestämmingsrättens fulla bevarande även i detta fall?

Frågorna 1 och 2 torde lämpligen kunna upptagas i ett sammanhang.

Det förekommer allt emellanåt — vilket för övrigt är helt naturligt — att de myndigheter (skolråd, folkskolinspektörer och domkapitel), vilka hava att

Ang. skol-
överstyrelsens
cirkulär
rörande tider
för fort-
sättningsskol-
pliktens
fullgörande.
(Forts.)

i första hand tillämpa gällande skolförfattningar, bliva tveksamma om den rätta tolkningen av dessa. Icke minst har detta varit fallet i fråga om fortsättningsskolan av 1918 års typ, vilken är relativt ny och där utvecklingen och praxis ännu icke hunnit stadga sig. Förfrågningar riktas då till den centrala och ledande skolmyndighet, skolöverstyrelsen, som närmast är pliktig att ge erforderliga upplysningar. Vad beträffar den speciella fråga, det här gäller, hade sedan länge yppat sig stor tveksamhet rörande författningens rätta innebörd, och man förfor på olika sätt i skilda trakter. Åtskilliga förfrågningar hade ingått till överstyrelsen från inspektörer och andra, huruledes bestämmelserna på denna punkt borde förstås.

När i fall som dessa överstyrelsen fått mottaga framställningar, som visa, att oklarhet råder i fråga om tillämpningen av gällande skolförfattningar, har det icke sällan inträffat, att överstyrelsen genom cirkulärskrivelser delgivit vederbörande sin uppfattning i ämnet, detta i syfte att motverka oreda och förvirring samt befrämja en så vitt möjligt enhetlig praxis. Överstyrelsen har därmed icke givit några *direktiv* eller *föreskrifter*, som ovillkorligen skola lända till efterrettelse, utan allenast lämnat råd och anvisningar. Så har ock varit förhållandet beträffande det av interpellanten omförmälda cirkuläret. Det står klart angivet i detta, att det allenast är att betrakta som ett uttryck för huru överstyrelsen *för sin del* tolkade de ifrågavarande bestämmelserna.

Huru står nu en dylik åtgärd i överensstämmelse med överstyrelsens uppgift och befogenhet, såsom dessa reglerats i vederbörande författningar? På denna fråga erhålles vid ett studium av skolöverstyrelsens instruktion ett tydligt svar.

Enligt § 1 i nämnda instruktion åligger det överstyrelsen bl. a. att hava inseende över folkundervisningen samt att beträffande de till densamma hörande anstalterna antingen omedelbart vidtaga eller hos Kungl. Maj:t föreslå de åtgärder, som kunna finnas erforderliga för att anstalterna skola motsvara sitt ändamål. Rörande de till den fortsatta undervisningen hörande läroanstalterna är i § 8 särskilt stadgat, att överstyrelsen har att utöva en övervakande och ledande verksamhet. Beträffande folkskolinspektionen skall överstyrelsen enligt § 13 stödja och leda inspektionsverksamheten samt genom anordnande av sammankomster och möten med inspektörerna för överläggning rörande frågor, som gälla deras verksamhet, ävensom på annat lämpligt sätt främja samarbetet mellan överstyrelsen och inspektörerna och mellan inspektörerna inbördes. Med dessa sistnämnda bestämmelser korresponderar stadgandet i § 18 av den av Kungl. Maj:t den 15 december 1914 utfärdade instruktionen för folkskolinspektörer, där det heter, att, om inspektör för något fall skulle i fråga om sin verksamhet finna sig i saknad av nödig föreskrift, han har att därom göra anmälan hos överstyrelsen.

Av nu lämnade redogörelse torde framgå, att det icke kan göras gällande, att överstyrelsen genom utsändande av ovanberörda cirkulär skulle hava på något sätt överskridit sin befogenhet. Fastmera torde det kunna sägas, att överstyrelsen handlat i överensstämmelse med nämnda instruktioner, när överstyrelsen till inspektörerna, som i förevarande fråga ställt sig tveksamma och gjort förfrågningar, lämnat meddelande om *sin* uppfattning i frågan.

Men är det riktigt, att överstyrelsen genom cirkulärets utsändande handlat i överensstämmelse med sina författningensliga åligganden, torde därav följa, att ämbetsverket, i motsats mot vad interpellantens första fråga synes antyda, icke haft någon skyldighet att underställa vederbörande departementschef cirkulärets innehåll, innan det utsändes. Det är till och med tvivelaktigt, om ett sådant underställande skulle hava varit lämpligt eller önskvärt. Ty därigenom skulle dels läggas ett obehörigt tvång på ämbetsverkets självständighet och initiativ såsom central och ledande skolmyndighet, dels ock departe-

mentschefen komma att på förhand bindas vid en viss uppfattning i en fråga, till vilken han sedermera måhända måste taga ställning vid eventuella besvär eller på grund av gjorda ansökningar.

Beträffande frågan 3 vill jag erinra därom, att införandet av obligatoriska fortsättningsskolor föregicks av grundlig utredning även angående fortsättningsskolpliktens omfattning och lärotidens fördelning på årskurser. I detta avseende föreslog folkundervisningskommittén, att lärotiden skulle fördelas på två eller tre år och att lärjungarna i regel skulle inträda i fortsättningsskolan vid början av den årskurs, som inträffar närmast efter det läsår, då avgångsbetyg från folkskolan erhållits. Förslaget skulle enligt kommitténs egen beräkning medföra, att den normala åldern vid avgång från fortsättningsskolan bleve femton till sexton år, därest skolan vore tvåårig, och sexton till sjuttionio år, om den vore treårig (sid. 80, proposition nr 96 vid lagtima riksdagen 1918). Departementssakkunniga, som likaledes förordade två års lärokurs i fortsättningsskolan, angåvo tiden för skolpliktens fullgörande på följande sätt: »Om den minderåriga avgår från folkskolan det kalenderår, då han fyller 13 år, och sedan genomgår den tvååriga fortsättningsskolan, kommer han att avgå ur denna det år, då han fyller 15 år.» (Proposition nr 96 sid. 105—106.)

Då Kungl. Maj:t i nämnda proposition framlade förslag om obligatorisk fortsättningsskola, grundades förslaget på ovan anförda utredning, vartill departementschefen i här berörda delar helt anslutit sig under framhållande av, att det knappast rätt mera än en mening därom, att den fastställda undervisningstiden skulle utsträckas över minst två år (sid. 214). Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag beslöt riksdagen, att »kursen i fortsättningsskola skall för lärjungarna omfatta sammanlagt minst 360 undervisningstimmar, förlagda utom folkskolans ordinarie undervisningstid, och fördelas på minst två, i särskilda undantagsfall och efter vederbörlig prövning högst tre år samt i övrigt vara anordnad i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, vilka av departementschefen i statsrådsprotokollet närmare angivits».

Tillkomsten av motioner i riksdagen, i vilka, även utan krav på minskning av minimitiden 360 undervisningstimmar, påyrkats rätt för skoldistrikt att sammanföra den tvååriga fortsättningsskolkursen till ett år, vittnar om att även bland riksdagens ledamöter den uppfattningen är rådande, att den nu stadgade tvååriga fortsättningsskolan icke kan författningsenligt anordnas på sådant sätt, att även andra årskursen kan genomgåas redan under första läsåret efter det barnen lämnat folkskolan. Som exempel på här åsyftade motioner må nämnas de i första kammaren väckta motionerna år 1925, nr 37, vari alternativt föreslogs ettåriga allmänna fortsättningsskolor med 360 timmar, samt år 1926, nr 174, vari påyrkades rätt för skoldistrikt att anordna allmän fortsättningsskola såsom ettårig. I utlåtande angående dessa och andra liknande motioner har statsutskottet framhållit, att fortsättningsskolans karaktär och uppgift skulle förryckas, om den som överbyggnad på sexårig folkskola finge anordnas såsom ettårig, och riksdagen har städse avslagit härom väckta motioner. Den tanken, att skoldistrikt skulle kunna, utan att riksdagen ändrat sitt beslut om fortsättningsskolans fördelning på två år, sammanföra de två årskurserna, så att de avslutas under första läsåret efter avgången från folkskolans sjätte klass, har hittills icke inom riksdagen funnit någon talesman. Det må även påpekas, att föredragande departementschefen i sitt yttrande till det statsrådsprotokoll över ekklesiastikärenden, vilket finnes fogat vid proposition nr 73 år 1925 angående anordnande av fortsättningsskolor med endast en årskurs såsom överbyggnad på 7-årig folkskola, framhöll såsom angeläget, att ej någon del av undervisningstiden i den ettåriga fortsättningsskolan bleve förlagd till det redovisnings- eller läsår, då barnen avgå från folkskolan, enär eljest barnen skulle kunna komma att lämna fortsättningsskolan redan före fyllda fjorton

*Ang. skol-
överstyrelsens
cirkulär
rörande tider
för fort-
sättningsskol-
pliktens
fullgörande.
(Forts.)*

Ang. skol-
överstyrelsens
cirkulär
rörande tider
för fort-
sättningsskol-
plikens
fullgörande.
(Forts.)

är. Han betonade även, »att den nu för folkskola och fortsättningsskola fastställda obligatoriska undervisningstiden av sammanlagt åtta år ej må minskas». Till vad departementschefen anförde ansåg sig riksdagen böra i stort sett uttala sin anslutning, varav framgår, att riksdagen ånyo hävdade den ståndpunkten, att fortsättningsskolkursen bör avslutas först under det läsår, som utlöper det kalenderår lärjungarna fylla 15 år. Endast härigenom förverkligas den sammanlagda åttaåriga skolplikten.

I detta sammanhang vill jag påpeka, att läsåret i praktiskt taget samtliga skoldistrikt numera börjar med hösttermin och därför i här avsedd bemärkelse sammanfaller med redovisningsåret. Detta senare är till tiden bestämt genom föreskrift i § 66 folkskolestadgan.

För egen del hyser jag den uppfattningen, att skoldistriktet visserligen hava full frihet att i enlighet med föreskrifterna i paragraferna 6 och 7 fortsättningsskolestadgan anpassa lärotiderna i fortsättningsskolan efter förhållandena å olika orter, men att en lojal tillämpning av riksdagens beslut, att kursen i fortsättningsskolan skall fördelas å minst två år, förutsätter, att den första årskursen förlägges helt till redovisningsåret efter det, under vilket lärjungarna avgått från folkskolan samt att två årskurser icke förläggas till samma redovisningsår.

Gentemot det ifrågasatta anordnandet av fortsättningsskola i omedelbar anknytning till genomgången folkskola, så att fortsättningsskolan skulle påbörjas i maj samma år som avgång sker från folkskolan, kan ytterligare anmärkas, att eftersom vårterminen i folkskolan omfattar 19 veckor, de från sjätte klassen avgående lärjungarna skulle få en sammanhängande undervisningstid under terminen av cirka 25 veckor. En sådan anhopning av lärotiden medför ofta för såväl lärare som lärjungar en så väsentligt minskad duglighet för skolarbetet och fara för överansträngning, att anordningen redan av detta skäl får anses mindre önskvärd.

Den tolkning av *nu gällande* författningsbestämmelser rörande fortsättningsskolan, åt vilken jag i det föregående givit uttryck, får slutligen anses ligga till grund för det utslag, som Kungl. Maj:t den 4 mars 1927 i enlighet med min hemställan meddelat på besvär av Örby församling rörande förläggning av fortsättningsskolans årskurser.

Frågan 4 är gjord under en förutsättning, som ej föreligger, varför jag ej torde behöva ingå på densamma.

Beträffande frågan 5 må framhållas, att skolöverstyrelsen i en den 3 februari 1927 till Kungl. Maj:t inkommen framställning upptagit en del förslag till ändringar i nu gällande bestämmelser rörande fortsättningsskolans organisation. Där föreslås bland annat den ändringen, att någon del av fortsättningsskolans undervisning må på vissa villkor och efter medgivande i varje särskilt fall av överstyrelsen kunna förläggas till senare delen av det läsår, under vilket lärjungarna avgått från folkskolan. Denna framställning är för närvarande under beredning i ecklesiastikdepartementet och därvid kommer givetvis även nu förevarande fråga att underkastas en närmare prövning.

Herr **Schedin**: Herr greve och talman, mina herrar! Jag ber först att få frambara ett tack till herr statsrådet och chefen för kungl. ecklesiastikdepartementet för det på min interpellation lämnade svaret. Jag ber också att få uttala min tillfredsställelse över den grundlighet, varmed herr statsrådet har gått till granskande av denna interpellation. Den tid, som har förflutit från framställandet av interpellationen till svarets avgivande, har ju kunnat giva anledning att förmoda detta. Men ännu större skulle tillfredsställelsen hava varit, om litet större rum för positiva uttalanden i interpellationens riktning hade givits och om större klarhet hade kunnat vinnas över det spörsmål, som be-

handlas i interpellationen. Det må jag dock få tillägga, att herr statsrådets svar är ett mästerligt försök att komma emellan Scylla och Charybdis. Vidare vill jag inledningsvis säga, att man sällan torde kunna konstatera ett så stort medgivande av det berättigade i framställandet av en interpellation som i förevarande fall.

Herr statsrådet antyder i början av svaret, att stor tveksamhet råder rörande tolkningen av utfärdade bestämmelser om speciellt folkskolan. Å andra sidan säges det också, att anstalter äro vidtagna för att råda bot på denna ovisshet. Denna tvekan torde väl bero dels därpå, att icke författningarna hava kommit att bli tillräckligt klara, men dels också på att de hava kommit i konflikt med den levande verkligheten eller icke ansetts kunna riktigt passa in, när teori och praxis skulle samarbeta till befrämjande av vårt folkskoleväsen.

Herr statsrådet sade sig vidare personligen anse det önskvärt, att tillbörlig frihet lämnas de lokala myndigheterna, alltså skoldistriktet, att ordna folkskole- och nu speciellt fortsättningsskoleväsendet efter förhållandena på de olika orterna. Jag drager härav den slutsatsen, att interpellationen haft en synnerligen angelägen uppgift att fylla. Men naturligtvis har jag här även att försöka bemöta det försvar, som herr statsrådet har givit för skolöverstyrelsens nu särskilt påtalade cirkulär. Det må i detta fall med tacksamhet fastslås, att herr statsrådet säger, att nämnda ämbetsverk icke är till för att giva några direktiv eller föreskrifter, som ovillkorligen skola lända till efterrättelse, utan allenast för att lämna råd och anvisningar. Jag vill dock fästa uppmärksamheten på vad ett sådant svar som det skolöverstyrelsen med sitt cirkulär har givit på de tveksamma inspektörernas förfrågan kan komma att leda till för följer. Man måste ju på grund av detta cirkulär avstå från att tillmötesgå framställda önskemål om ett ordnande av folkskolans förhållanden efter praktiska synpunkter.

Herr statsrådet säger, att det icke skulle vara lämpligt att fordra, att skolöverstyrelsen i sådana fall som det förevarande måste hålla sig i kontakt med statsrådet. Det skulle bli allt för stort tvång över skolöverstyrelsen, när det gäller för styrelsen att taga initiativ m. m., och vad statsrådet beträffar, skulle han nödgas känna sig bunden, när det sedermera gällde att taga under omprövning till Kungl. Maj:ts inkomna frågor av liknande art. Jag undrar ändå, om icke Kungl. Maj:t i varje fall måste hävda en viss uppfattning i frågor av nu ifrågavarande slag, vilka som jag tror genom besvär eller på annat sätt mycket ofta bringas under Kungl. Maj:ts prövning. Jag tycker, att det i stället för ett tvång skulle vara en frihet att hava en klar tydning på utfärdade bestämmelser, och jag tror verkligen, att Kungl. Maj:t måste intaga en sådan position vid dessa frågors bedömande, att något sviktande i de olika fallen aldrig behöver ifrågakomma. Under sådana omständigheter tror jag knappast, att Kungl. Maj:t skulle behöva hava något intresse av att icke vara bunden i olika förekommande fall. Däremot är det min uppfattning, att skolöverstyrelsens åtgärder härvidlag väl kunna behöva underkastas Kungl. Maj:ts prövning, och när det gäller frågor av det slag, som nyss berörts, synes den föreslagna utredningen visa, att sådan oklarhet råder, att en dylik mening har goda skäl för sig. Detta i största korthet om den rättsliga sidan av detta spörsmål.

Om jag sedan skulle övergå till den praktiska fråga, som givit anledning till interpellationen, så säger statsrådet i sitt svar, att inspektörerna i tveksamma fall komma till skolöverstyrelsen för att begära råd och upplysningar. Ja, det är sant, att inspektörer hava varit tveksamma men icke om nödvändigheten av att förlägga fortsättningsskolan på annat sätt än skolöverstyrelsens cirkulär bestämmer utan beträffande tydningen av författningarna på detta område. I det fall, som särskilt föresvävar mig, nämligen det ifrån Rasbo församling i

*Ang. skol-
överstyrelsens
cirkulär
rörande tider
för fort-
sättningsskol-
pliktens
fullgörande.
(Forts.)*

Ang. skol-
överstyrelsens
cirkulär
rörande tider
för fort-
sättningsskol-
pliktens
fullgörande.
(Forts.)

Uppland, har skolrådet tänkt sig en lämpligare anordning för fortsättningsskolans förläggning vara den, att fortsättningsskolan skulle begynna, när folkskolans vårtermin hade slutat, för att fortgå fram till juli månad. Kyrkoråd och skolråd äro eniga. Folkskolinspektören säger, att han icke finner sig hava något att anmärka mot anordningen från praktisk synpunkt. Uppsala domkapitel går så långt, att det understryker detta folkskolinspektörens åskådnings-sätt och till och med anser, att den lydelse av författningarna, som justerats om genom skolöverstyrelsens cirkulär, icke ovillkorligen behöver hava den innebörd man gjort gällande. Här råder således ingen ovisshet hos dem, som hava att betrakta folkskoleproblemet från nära håll och praktiskt taget ha detsamma om hand. Folkskolinspektörerna bruka sannerligen icke giva sig allt för långt ut, då det gäller att uppträda som förespråkare för landsbygden. Men sådana finnas ju, som av förevarande fall påvisas, vilka taga avstånd från tendensen att gå alltför ensidigt fram. De känna dock husbonden och här har denne sagt ifrån att den praktiska av inspektören förordade anordningen ej var riktig. Det vill dock synas mig som om detta skulle vara en faktor att räkna med, då det gäller att bedöma det här problemet. Jag kan inte finna annat än att det riktiga och kloka hade varit att bereda tillfälle till en anordning efter de lokala synpunkterna. Jag kan inte förstå, att detta skulle kunna på något sätt medföra skada. Jo, säger herr statsrådet, om man förlägger fortsättningsskolan efter vårterminens slut, kommer detta att verka skadligt eller i varje fall mindre lyckligt, på den grund att lärarkrafterna bli ansträngda och barnen likaledes. Nå men låt oss i alla fall förutsätta, att vi tänkte oss den anordningen! Jag tror inte, att med nuvarande fördelning av arbetsdagen, med denna samlade läsdag och med eftermiddagarna åtminstone delvis lediga samt vidare med de lättare möjligheterna för barnen att vid denna årstid komma fram på vägarna resultatet skulle bli så synnerligen dåligt. Snarare tror jag, att man skulle få se, att en undervisning anordnad på det sätt, jag antytt, skulle ge ett bättre resultat än det nuvarande. Tänker man sig att pojkar-na i skolan få ägna sig åt enklare fältmätning och en del andra mera praktiska uppgifter, som bäst kunna utföras, medan de äro ute, och att flickorna få ägna sig åt hushållsgöromål, vilka också de för sitt utförande kräva en ljusare årstid och en blidare temperatur, så är jag övertygad om, att därest vi skulle väga å ena sidan olägenheterna som herr statsrådet antytt och å andra sidan fördelarna av den anordning jag pekat på, skulle fördelarna komma att utgöra den tyngre vikten härvidlag.

Jag skulle vidare kunna tillägga, att den här frågan och de spörsmål, som förts fram i interpellationen, inte stå i något sammanhang med de synpunkter, som förts fram ifrån Örby församling rörande skolan i Skene. I det ärendet yrkades, att man skulle få tillstånd att till ett år sammanpressa skolans årskurser. Här åter är det fråga om att en följande årskurs av fortsättningsskolan skulle förläggas 12 månader efter den föregående. Jag tror inte, att den anhopning av kunskapsmeddelelse, som detta skulle medföra, komme att bli annat än till nytta för lärjungarna.

Likaledes vill jag påpeka, att vad tiden för genomgången av skolan beträffar, så är det en tendens, åtminstone i de trakter, jag representerar, att allt längre och längre skjuta fram begynnelseåret för barnen, då de gå in i småskolan. Detta sker ju för att göra barnen mera mogna att mottaga det högre lärdomsstoffet, som ges i skolorna, och att vidare genom detta framskjutande av tiden åstadkomma en större allmän mognad på grund av det högre åldersstadiet, då det gäller den högre utbildningen, om man så får kalla den utbildning, fortsättningsskolan meddelar. Därför är någon fara av detta tidiga avslutande av fortsättningsskolan enligt min mening icke att frukta.

Skulle jag slutligen dröja ett ögonblick vid vad som kan vara att hoppas och önska, på det här området, så får jag, med ledning av vad herr statsrådet i slutet av sitt anförande fäste uppmärksamheten på, säga, att vad vi hava ansett angeläget och vad vi ansett önskligt är en revision av fortsättningsskolestadgan. Särskilt torde en revision av bestämmelserna om lärotiden och undervisningens förläggning vara så pass klara önskemål, att denna revision, som här utlovats och påpekats, borde med denna vägledning kunna läggas så, att den också medför en verklig lösning i denna oklara situation. Jag vill dock hava sagt, att om det kommer att vara den nuvarande departementschefen givet att trycka sin stämpel på det förslag, som en gång kommer att läggas fram för riksdagen, så skulle jag vilja taga fasta på de ord, han här uttalat, då han säger, att han för sin egen del håller på den kommunala självbestämmanderätten i de frågor, som nu här avhandlats. En önskan att hävda denna rätt har jämte tillvaron av de påtagliga fel och brister i den nuvarande anordningen, som jag nu konstaterat, utgjort det, som legat bakom och så att säga fört fram den interpellation, varpå jag nu i dag fått svar. Blir det den synpunkten, vilken i det stora hela blir avgörande för innebörden i revisionen, så är jag förvissad om, att vårt folk har all anledning att i den delen känna sig belåtet. Dock skulle jag vilja tillägga, att den självständighet, som enligt herr statsrådets mening nödvändigtvis måste vara förbehållen skolöverstyrelsen i det här hänseendet, gärna kunde — ty detta vore en verklig fördel — i betydlig mån förminskas.

*Ang. skol-
överstyrelsens
cirkulär
rörande tider
för fort-
sättningsskol-
pliktens
fullgörande.
(Forts.)*

Anmälades och bordlades

bevillningsutskottets betänkande nr 41, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 6 augusti 1894 angående mantalsskrivning; samt

andra lagutskottets utlåtanden:

nr 26, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med anhållan om riksdagens yttrande angående vissa beslut, som fattats av den internationella arbetsorganisationens konferens vid dess nionde sammanträde i Genève år 1926; och

nr 28, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 6, 31 och 90 §§ av lagen den 14 juni 1918 (nr 422) om fattigvården dels ock i ämnet väckta motioner.

Föredrogos, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran statsutskottets utlåtanden nr 72—85, bankoutskottets utlåtanden nr 36—38, första lagutskottets utlåtanden nr 31—36 samt jordbruksutskottets utlåtanden och memorial nr 41—46 och 48—51.

Herr **förste vice talmannen** erhöll på begäran ordet och yttrade: Jag får beträffande de två gånger bordlagda ärendena föreslå den förändringen å morgondagens föredragningslista, att efter konstitutionsutskottets utlåtanden nr 17 och 18 sättas först bankoutskottets utlåtanden nr 36, 37 och 38, sedan första lagutskottets utlåtanden nr 31, 32, 33 och 34 samt därefter övriga ärenden i vanlig ordning, dock att statsutskottets utlåtande nr 72 sättes allra sist bland två gånger bordlagda ärenden.

Denna hemställan bifölls.

Justerades ett protokollsutdrag för denna dag samt protokollen för den 23 och den 26 innevarande månad.

Kammarens sammanträde avslutades kl. 4.19 e. m.

In fidem
G. H. Berggren.
